

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III ÚS 328/2014-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. mája 2014 predbežne prerokoval sťažnosť K. R., zastúpeného advokátom JUDr. Ivanom Jánošíkom, Klincová 35, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave z 20. februára 2014 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To/20/2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť K. R. **o d m i e t a** pre nedostatok právomoci Ústavného súdu Slovenskej republiky na jej prerokovanie.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. apríla 2014 doručená sťažnosť K. R. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom a uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) z 20. februára 2014 v konaní vedenom pod sp. zn. 2 To/20/2014 (ďalej aj „namietané uznesenie“ alebo „postup krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 T/93/2013 z 1. októbra 2013 bol P. B. (ďalej len „obžalovaný“) uznaný vinným zo spáchania prečinu výtržníctva v jednočinnom súbehu s prečinom ublíženia na zdraví podľa príslušných ustanovení zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov za fyzické napadnutie sťažovateľa (ďalej len „poškodený“), za čo mu bol uložený peňažný trest vo výmere 500 €, náhradný trest odňatia slobody a povinnosť nahradiť poškodenému náhradu škody v sume 628,80 €.

Proti rozhodnutiu okresného súdu podal obžalovaný odvolanie, ktoré však *„žiadnym spôsobom neupresnil, neuviedol v akom rozsahu rozsudok napáda, či odvolanie smeruje proti všetkým výrokom, alebo len proti niektorým, prípadne aj proti konaniu, ktoré rozsudku predchádzalo, a to ani po výzve súdu“*.

Napriek tejto skutočnosti bola vec predložená na rozhodnutie odvolaciemu súdu, ktorý namietaným uznesením podľa § 321 ods. 1 písm. b) a c) č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Trestný poriadok“) rozsudok okresného súdu zrušil v celom rozsahu a podľa § 322 ods. 1 Trestného poriadku vec okresnému súdu vrátil, aby ju v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol.

Sťažovateľ je toho názoru, že *„odvolací súd konal nad rámec zákona, keď podľa uvedeného ustanovenia postupoval napriek nesplneniu jednotlivých podmienok a zároveň dospel na základe absolútne neznámeho a neodôvodneného hodnotiaceho procesu k úplne odlišným záverom ako súd prvého stupňa. Aj keď sťažovateľovi neprináleží posudzovať hodnotiace postupy odvolacieho súdu z hľadiska ich formálnej ev. vecnej správnosti, súd by nemal byť vo svojej argumentácii nekoherentný, t. j. jeho rozhodnutie musí byť konzistentné a jeho argumenty musia podporiť príslušný záver. V danom prípade však dôvody, ktoré viedli odvolací súd k uvedeným záverom, s prihliadnutím na obsah vyšetrovacieho spisu, vykonané dokazovanie, obsah jednotlivých výpovedí a pod., sa z pohľadu logického, právneho či iného javia byť minimálne vágne a nepresvedčivé.*

Sťažovateľ sa domnieva, že postup odvolacieho súdu bol v danom prípade nezákonný, a navyše pokiaľ sú právne závery v extrémnom nesúlade s vykonanými

skutkovými zisteniami alebo z nich v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia nevyplývajú, výrokom uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20. 02. 2014, č. k.: 2 To/20/2014 bolo porušené právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu podľa Čl. 46 ods. 1 Ústavy...“.

Sťažovateľ je teda presvedčený, že krajský súd nemal splnené zákonné podmienky ustanovené v Trestnom poriadku (§ 317 ods. 1 a § 316 ods. 1 a 3) na posudzovanie jeho odvolania, ktoré nemalo žiadne odôvodnenie, pretože „*nie je možné usúdiť, či takto realizovaným odvolaním ev. vyhlásením o opravnom prostriedku obžalovaný napáda aspoň niektorý výrok odsudzujúceho rozsudku, ak áno, ktorý...“.*

Podľa názoru sťažovateľa «*vyhlásenie obžalovaného „Podávam odvolanie“ nie je odvolaním, nakoľko z neho nie je možné určiť revízny rozsah, a teda neboli splnené podmienky vyžadované existujúcou právnou úpravou, aby odvolací súd vôbec o odvolaní mohol rozhodovať...»*, preto sa sťažovateľ domnieva, „*že odvolací súd v danom prípade konal nad rámec právnej úpravy vymedzenej ust. § 317 ods. 1 Trestného poriadku, v dôsledku čoho bolo postupom a výrokom uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20. 02. 2014, č. k.: 2 To/20/2014 u sťažovateľa uplatňujúceho práva poškodeného v trestnom konaní porušené práva na súdnu a inú právnu ochranu garantované čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.*

Uvedený postup odvolacieho súdu však nie je jediným porušením práva sťažovateľa...

V prvom rade ide o posúdenie konania obžalovaného. Odvolací súd dospel k záveru absolútne prekvapivému a rozpornému s vykonaným dokazovaním o tom, že obžalovaný mal napadnúť poškodeného preto, že chcel zabrániť ďalšiemu útoku, a dokonca, že obžalovaný mal v podstate brániť svoju osobu po tom, čo bol fyzicky napadnutý.

Odvolací súd však zrejme prehliadol skutočnosť, že útok poškodeného na obžalovaného bol predmetom samostatného konania, pričom podľa názoru organu príslušného na prejednanie priestupku nešlo ani len o priestupok, a konanie poškodeného bolo konaním v krajnej núdzi, nakoľko poškodený chránil majetok - svojho psa (šteňa jazvečíka), ktorého obžalovaný zdvihol a v stoji začal škrtiť (psa). Konania poškodeného

bolo posúdená a to je výsledkom rozhodnutia Okresného úradu Bratislava, Odboru všeobecnej vnútornej správy, č. ObU-BA-OVVS3-2013/02540, Pr-2274/4-2012/LM-P40 zo dňa 05. 06. 2013, právoplatného 02. 07. 2013. Súd prvého stupňa sa navyše s predmetnou otázkou náležite vysporiadal a s prihliadnutím na vykonané dokazovanie dospel k názoru, že voči konaniu poškodeného v krajnej núdzi nie je prípustné konanie obžalovaného v nutnej obrane, pričom navyše s prihliadnutím na časový úsek medzi jednotlivými útokmi (cca 10 sekúnd), konanie obžalovaného bolo posúdené ako príprava na ďalší útok (zložil si šiltovku a okuliare), ako aj z postavenia osôb (poškodený bol otočený chrbtom k obžalovanému, keďže po oslobodení psa z rúk obžalovaného ho podával svojej priateľke), takéto konanie ani náznakom nemôže byť posudzované v medziach nutnej obrany. Z uvedeného dôvodu sa právny záver odvolacieho súdu javí byť jednoznačne ako prekvapivý a v žiadnej možnej interpretácii súdneho rozhodnutia a vykonaného dokazovania k nemu podľa názoru sťažovateľa nie je možné dospieť.

Naviac odvolací súd mal za to, že rozhodnutie súdu prvého stupňa by malo byť predčasné z dôvodu, že znalec sa vo vzťahu k otázke mechanizmu vzniku zranení pridržiaval písomného znaleckého posudku. Znalec MUDr. Marek Vician, PhD. sa však osobne dostavil na hlavné pojednávanie dňa 01. 10. 2013 na základe návrhu podaného obžalovaným. Napriek skutočnosti, že obžalovaný navrhol vypočutie znalca, za ktorého účelom bolo hlavné pojednávanie odročené, obžalovaný nemal na znalca žiadne otázky a súhlasil s prečítaním znaleckého posudku, ktorého písomné vyhotovenie bolo konajúcim súdom následne oboznámené. Postup odvolacieho súdu je preto zrejme nezákonný a protiústavný...“.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„... Výrokom uznesenia Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20. 02. 2014, č. k.: 2 To/20/2014 bolo porušené základné právo K. R. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

... Uznesenie Krajského súdu... zo dňa 20. 02. 2014, č. k.: 2 To/20/2014 sa zrušuje a vec sa mu vracia na nové rozhodnutie.

... Postupom Krajského súdu... v odvolacom konaní vedenom pod č. k.: 2 To/20/2014 bolo porušené základné právo K. R. na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

... Krajský súd... je povinný uhradiť K. R. trovy konania vo výške 340,90 EUR na účet advokáta JUDr. Ivana Jánošíka, Bratislava do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (mutatis mutandis I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06).

Predmetom sťažnosti sťažovateľa ako poškodeného v trestnom konaní (po podaní obžaloby na obžalovaného) je nezákonnosť a neústavnosť postupu, resp. uznesenia krajského súdu, ktorý napriek tomu, že podľa sťažovateľa nemal splnené zákonné podmienky ustanovené v Trestnom poriadku (§ 317 ods. 1 a § 316 ods. 1 a 3) na posudzovanie odvolania obžalovaného (odvolanie neobsahovalo žiadne odôvodnenie), zrušil rozsudok okresného súdu a vec mu vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie. Okrem toho sťažovateľ nesúhlasí aj s odôvodnením uznesenia krajského súdu.

Ústavný súd konštatuje, že trestné konanie od svojho začiatku až po jeho koniec je procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietat' pochybenia znamenajúce porušenia práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ktoré neboli odstránené v jeho priebehu (napr. Zívala III. ÚS 3/02, Ölveczky III. ÚS 18/04, Mamonov III. ÚS 75/05, Karlin IV. ÚS 76/05). Ústavný súd zastáva názor, že nie je iba jeho povinnosťou ako súdneho orgánu ochrany ústavnosti zabezpečovať v rámci svojej rozhodovacej právomoci ochranu základných práv a slobôd vrátane rešpektovania záväzkov vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Túto povinnosť majú aj všeobecné súdy ako primárni ochrancovia ústavnosti (napr. III. ÚS 79/02). Z uvedeného vyplýva, že okresný súd ešte konajúci v trestnej veci, ako aj odvolací súd v prípade podania odvolania sú súdmi s plnou jurisdikciou, v ktorých

právomoci je posúdenie všetkých relevantných skutkových aj právnych okolností daného prípadu.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Tu treba konštatovať, že napadnuté uznesenie (postup) krajského súdu nie je rozhodnutím, ktorým by sa trestné konanie vedené proti obžalovanému ukončilo v merite veci, keďže krajský súd ešte nevydal konečné rozhodnutie o vine či jeho nevine.

Sťažovateľ navyše ako poškodený môže naďalej aktívne vystupovať pri zisťovaní skutkového stavu veci v konaní pred všeobecnými súdmi, má právo robiť návrhy na vykonanie dôkazov alebo na ich doplnenie a právo predkladať dôkazy či právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom (§ 46 ods. 1 Trestného poriadku), má aj právo podať odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa, ale len pre nesprávnosť výroku o náhrade škody [§ 307 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] a podobne.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd po predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. mája 2014